

# Merlina

## EN DE PARAFIX



ACHTER DE SCHERMEN  
VAN EEN LEGENDARISCHE  
JEUGDSERIE

---

Peter Van Camp

DAVIDSFONDS  
UITGEVERIJ

*Voor Mieke*

# INHOUD

---

Voorwoord	7
De start van <i>Merlina</i>	13
Team <i>Merlina</i>	32
Het succes van <i>Merlina</i>	40
Terugkerende personages	47
De schurken	61
Bekende gastacteurs	73
De uitvindingen van Napoleon	79
De meest memorabele afleveringen van <i>Merlina</i>	85
Het einde van <i>Merlina</i>	107
Tussendoor: Mik, Mak en Mon	112
<i>Postbus X</i>	118
<i>Interflix</i>	135
Epiloog	145
De Ravenburg merchandise	152
Dankwoord	156
Bibliografie	158
Illustratieverantwoording	159



# VOORWOORD

---

Een goede vriendin van me is vooraan de veertig. Als ze gaat slapen – winter of zomer – moet haar nek 's nachts bedekt blijven. Met haar dekbed of laken tot onder haar kin. Anders slaapt ze niet. Dan is ze met een blote nek een te makkelijke prooi voor de Vampieren van Ravenburg. Dan kunnen Napoleon, An 'de schrandere' of Tante Merlina haar 's nachts in haar nek bijten om haar ook tot een vampier te maken. Met die vriendin is voor de rest echt niks mis. Alleen heeft ze in haar jeugd te veel naar de jeugdreeks *Merlina* gekeken. En net als zoveel achtjarigen van toen heeft ze trauma's overgehouden aan 'De Vampieren van Ravenburg', een van de meer dan negentig episodes van *Merlina*. In dat verhaal lijkt een experiment van de geniale Napoleon weer eens te mislukken. De oude uitvinder verandert in een vampier, en gaat eerst achter de anders zo kalme Tante Merlina aan. Later maakt hij ook van haar nichtje An een vampier. Met zijn drieën achtervolgen ze Polycarpus Tack, de laatste van het kwartet. Tot die laatste plots wakker schiet. De Walking Dead van Ravenburg bleken maar een nachtmerrie van Pol. Eind goed, al goed. Iedereen gezond en wel. Maar die zaterdagavond zouden, net als mijn vriendin, duizenden kinderen in Vlaanderen en Nederland met trauma's naar bed gaan.



De Vampieren van  
Ravenburg



Zelf ben ik van Generatie *De Kat*. Te oud voor *Merlina* toen de serie in januari 1983 voor het eerst op de BRT kwam (ik gebruik gemakshalve de oude naam van de Vlaamse Radio en Televisie). Maar twee van de vier vaste gezichten kende ik wel. Polycarpus Tack zat toen ik twaalf was, al in *De Opkopers*, het goedkopere broertje van de jaarlijkse prestigieuze jeugdfeuilletons van de BRT. En Napoleon was natuurlijk Jan Reusens, de veteraan die om de zoveel jaar wel een mooie rol kreeg in die feuilletons, zoals in *Axel Nort* of *Fabian Van Fallada*. En hij was Cesar, naast dat andere monument Ward De Ravet, die hem in *Slisse & Cesar* op zijn kennis testte: 'Weete gij het, Slisse?' 'Ja, ik weet het.' 'Waarom vraagt dan?' Maar ondanks die twee acteurs werd het in de jaren tachtig niks tussen mij en *Merlina*.

Toch werd *Merlina* een icoon, en iconen moeten gevierd worden. Toen de veertigste verjaardag van de reeks eraan kwam, besloot ik om alle afleveringen toch maar eens zelf te bekijken. Eens zelf te zien waarom zoveel van mijn jongere vrienden nog altijd gek blijken van *Merlina*. Dat bingen bleek geen enorme opgave. Ik snapte plots waarom veertigers van nu destijds zo meeleefden met Pol, *Merlina*, An en Napoleon. Wat het extra plezant voor mij maakte, waren de vele referenties naar de Vlaamse strip die ik in *Merlina* ontdekte. Dat zei ook Lea Couzin alias Tante *Merlina* toen ik haar als eerste van de cast ging opzoeken: 'De verhoudingen tussen de personages van *Merlina* doen wat denken aan die van *Suske en Wiske*. Een tante, een nichtje, haar kompaan en een inwonende uitvinder.' Napoleon paste perfect in het rijtje van Barabas, Gobelijn, Adhemar, Kumulus en al die andere geniale uitvinders in de Vlaamse strip. Pol was even ondernemend én onhandig als Lambik, An even eigenwijs als Wiske. Pogingen om successen als *Suske en Wiske* of *De Kiekeboes* met echte acteurs te verfilmen, waren geen succes, maar *Merlina* wel. De reeks leek de verfilming van een Vlaamse strip die nog moest worden getekend. Het is vrij ironisch dat toen er uiteindelijk een stripversie van de avonturen van het detectivebureau kwam, die grandioos zou floppen.

Net als in stripverhalen zouden sommige kleurrijke personages wel om de zoveel afleveringen opnieuw opduiken. *Merlina* kreeg een eigen universum, dat van Ravenburg, een fictief Vlaams stadje. Een wereld waarin de eigenaar van het racepaard Sneeuwwitje gewoon Meneer De Prins heet, een psychiatrisch patiënt Meneer Den Duts, een juwelier Meneer Goudsmit en schilder Piet Van Beuk een leerjongen was van Jan Van Eyck. Ook toen de verhaallijnen van *Merlina* opdroogden

en de cast niet meer samen te houden was, kwamen er van hetzelfde creatieve team nieuwe reeksen die zich ook in Ravenburg afspeelden, eerst *Postbus X* en dan *Interflix*. Meer dan vijftien jaar zou de Vlaamse jeugd er zoet mee zijn, al was het tv-landschap ondertussen zwaar aan het veranderen. De Ravenburgreeksen waren ook de springplank voor veel jonge acteurs zoals Loes Van den Heuvel, Ludo Hellinx, Veerle Eyckermans, Lulu Aertgeerts, Frans Van der Aa of Chris Van den Durpel. Allemaal maakten ze een tijd deel uit van een creatieve ploeg die jarenlang in het landelijke Bonheiden rustig zijn zin kon doen, ver van de BRT, ver van de Reyerslaan. Alleen al daarvoor verdient *Merlina* een eigen boek.

Bij het verhaal van de Ravenburgreeksen is er natuurlijk ‘de olifant in de porseleinkast’. Een uitdrukking die de titel had kunnen zijn van een van de bijna driehonderd verhalen die scenarist Dick Durver voor *Merlina*, *Postbus X* en *Interflix* schreef. Durver was een pseudoniem. Al bij de eerste aflevering van *Merlina* lekte uit dat Jef Elbers de scenarist was. Elbers was een Brusselse troubadour die vaak op de radio en tv te horen was, maar hij werd ook meer en meer bekend als Vlaams militant. Al vroeg had hij zich achter een kleine nieuwe partij geschaard die zich van de Volksunie had afgescheurd, het veel rechtser Vlaams Blok. Al zou hij nooit officieel een lidkaart kopen, toch zou Elbers jarenlang een niet-officiële spreekbuis blijven van het Vlaams Blok, later het Vlaams Belang, een culturele knuppel om in te hakken op al te flamboyante Gay Prides, taal- of migrantenkwesties. Jef Elbers is allesbehalve woke. Maar de man daarom schrappen uit het verhaal van vijftien jaar Vlaamse jeugdtelevisie is ongepast. Dit boek wil een stuk tv-geschiedenis vertellen. En geschiedenis probeert objectief te zijn en vooral nieuwe inzichten te brengen. Alle afleveringen van *Merlina* heb ik bekeken. Met extra aandacht voor scènes en uitspraken waar de ideeën van Jef Elbers het misschien overnemen van Dick Durver. En dat gebeurt uiterst zelden. Je leest het wel verder in het boek. De olifant heeft de porseleinkast niet beschadigd.

Peter Van Camp  
November 2022



*Merlina en de parafix*

Peter Van Camp

© 2022 Davidsfonds / Standaard Uitgeverij nv,  
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Peter Van Camp  
Gemaakt onder licentie van Davidsfonds.

'Davidsfonds' is het geregistreerde  
merk van Davidsfonds vzw,  
Quinten Metsysplein 12, 3000 Leuven.

[www.standaarduitgeverij.be](http://www.standaarduitgeverij.be)  
[info@standaarduitgeverij.be](mailto:info@standaarduitgeverij.be)

Vertegenwoordiging in Nederland:  
New Book Collective, Utrecht  
[www.newbookcollective.com](http://www.newbookcollective.com)

*Eerste druk november 2022*

Vormgeving  
Armée de Verre Bookdesign

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave  
mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd  
gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op  
enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën,  
opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke  
toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3938 1

D/2022/0034/313

NUR 674